

Caroline Dusée: Rebel with a cause

Ongelijkheid is onverdraaglijk voor haar. Onwaarachtigheid ook. Vooral de schone schijn van vermogen en dito fake-filantropie. Een jonge, levenslustige vrouw met de wijsheid van een oude bluesmuzikant. Geboren als rebel tegen de leugens van het leven en opgegroeid als vertrouweling van de dood. Caroline Dusée verloor zowel haar vader als haar broer in twee verschillende auto-ongelukken. Haar foundation Victory for Equality is een ode aan haar mannen die uit de tijd raakten, maar het leven omarmden. Het verhaal van een 'rebel with a cause'.

Ze groeide op in Vierhouten, een gehucht op de Veluwe op een landgoed. Omringd door bedienden. Haar vader was antropoloog en conservator van het Volkenkundig museum in Leiden. Haar moeder een telg uit het gefortuneerde Van Beuningen-geslacht. Een wonderlijk huwelijk, noemde ze het in een eerder interview. Een vrijgevochten vader die zijn kinderen het liefst meenam op veldwerk naar het oude continent; een moeder vastgestrikt in de conventies van haar traditionele afkomst, beïnvloed door de schone schijn die vermogen vaak aanleeft. Dusée praat zonder hoorbare bitterheid over haar jeugd die zij omfloerst omschrijft als 'niet gemakkelijk'. Het contact met haar moeder is nu vrijwel non-existent ('zij liet wel altijd ruimte om mijn eigen keuzes te maken').

Afkeer van fundamentele ongelijkheid

Caroline was negen toen haar vader overleed. Na zijn dood trouwde haar moeder met een andere man. De pubertijd ontketende haar vrijgevochtenheid en kende daarna letterlijk geen grenzen meer. Op haar vijftien de backpackend door Marokko, liftend naar

Praag en later naar Midden- en Zuid-Amerika: ze inhaleerde haar vrijheid met volle teugen. Net als haar twee jaar oudere broer Victor, die de wereld ook als zijn huiskamer beschouwde. Caroline en Victor hingen aan elkaar. Zij deelden een zuiver gevoel voor rechtvaardigheid. Een afkeer van fundamentele ongelijkheid. Geestelijke armoede voor aardse rijkdom was een prijs die zij beiden niet wensten te betalen. Geld kun je erven, maar geestelijke adel niet.

Een stichting voor Victor

Toen ze net op kamers in Amsterdam woonde voor haar studie antropologie - wat anders? - sloeg de bliksem op dezelfde plek in. Negen jaar na de dood van haar vader kwam ook Victor om in een auto-ongeluk. Caroline was achttien toen de grond onder voeten dreigde te worden weggeslagen, maar hervond haar evenwicht. Een gevoel van vastbeslotenheid en een concreet plan groeide al snel: een stichting oprichten voor Victor. Een levend monument voor zijn oerrechtvaardigheidsgevoel, zijn streven naar gelijkheid.

© Edwin Venema

Door Victors nalatenschap kreeg ze de beschikking over een vermogen, dat ze in een stichting onderbracht. 'Ik was achttien, nog heel erg jong, en ik wilde eigenlijk de stichting 'Doe een wens voor jonge mensen' oprichten. Het leuke is dat die stichting nu ook bestaat. Maar ik kreeg het advies eerst mijn rouw te verwerken en mijn studie af te maken voor ik aan zoiets begon. Dat idee heeft daardoor een paar jaar op de plank gelegen. En gelukkig maar, want ik realiseerde me op een gegeven moment dat ik iets moest doen dat volledig binnen mijn eigen expertise lag. En mijn liefde ligt bij de antropologie en bij lokale volkeren. In die periode zat ik heel veel in Zuid-Amerika, ook tijdens mijn studietijd als backpacker, en ik voelde heel duidelijk: de vraag moet van binnenuit komen. Wat heel natuurlijk en organisch is geëvolueerd, is dat ik mij nog steeds in de eerste plaats onderzoeker voel. Onderzoek is namelijk heel goed luisteren en heel goed vragen wat er daar gebeurt. En

vanaf dat moment wist ik wat ik zelf wilde oprichten. Voor mij is cruciaal: wat gebeurt daar en waar zijn domweg de middelen niet voor? Wat kan ik daarin betekenen met de stichting? Empathie is de crux. Andere mensen echt als jezelf zien. Oprechte gelijkwaardigheid. Daarom zal ik altijd de kant van de underdog kiezen.'

'Pure maskerade'

Na haar eerste schreden in het Land van Goed Doen, botste het beeld dat Caroline had van filantropie bruut met de realiteit. Dusée ziet veel mooie dingen, maar ook de camouflage van veel vermogenden waarvoor ze zo'n fijn afgestelde radar ontwikkelde. Geld wordt niet automatisch 'goed' door het aan goede doelen te geven. Dusées emoties zijn een cocktail van bewondering, verbazing en ook boosheid. 'Het is heel dubbel: ik vind het heel mooi dat die filantropische stroom zo opkomt en dat het geld de goede kant op stroomt. Ik ben bevoorrecht dat ik in het land der vermogenden heel integere mensen ontmoet, die hele mooie en goede dingen voor de wereld doen. Deze mensen zijn hard nodig. Tegelijkertijd vind ik het ook schrijnend - en daar worden sommige mensen heel boos over als ik dat zeg - dat veel grote giftenfilantropie pure maskerade is. Prima om uit een rijke familie te komen of een rijke achtergrond te hebben, maar dan voor de buitenwereld te zeggen 'kijk mij eens iets goeds doen', vind ik verwerpelijk. Bij een aantal van de mensen die ik spreek, interesseert het ze vaak helemaal niet waar het geld terecht komt.'

'Geld is een drug om niet naar binnen te hoeven kijken'

Jeugd, leven en werk voor haar foundation hebben Caroline Dusée getraind als een

© Edwin Venema

Victory for Equality: betere wereld door gelijkwaardigheid vrouw en man

Victory for Equality (VfE), de foundation van Caroline Dusée, heeft gender reconciliation als speerpunt: het streven naar gelijkwaardigheid van vrouw en man. De eerste jaren ondersteunde VfE kleine projecten in Peru en Ecuador. Toen Caroline Dusée begon met haar doctoraatonderzoek in Tanzania over het onderwerp gendergelijkheid en -verzoening, begon de stichting zich te specialiseren en te groeien. Met de uitkomsten en resultaten van het onderzoek werd een nieuwe strategie en methodologie ontwikkeld om de ongelijkheid van mannen en vrouwen te verminderen, samen met de deelnemende lokale jeugd. Die strategie is gebaseerd op diepgaand wetenschappelijk onderzoek en veldwerk; de methodiek is afgeleid van de basisprincipes van de Waarheids- en Verzoeningscommissie in Zuid-Afrika, het land waar Dusée nu grotendeels woon- en werkzaam is.

VfE is gevestigd in Nederland en heeft de anbi-status. Het dagelijks bestuur bestaat uit Caroline Dusée, Caroline Nederkoorn-Bijvoet en Johan van de Velde. De adviescommissie bestaat uit dr. Martine F. Delfos, dhr. W. van Melick en prof. G. Kok.

De foundation is hybride: ze heeft een eigen vermogen van zo'n 2,5 ton, maar roept ook op tot bijdragen. In 2015 werd een kleine 30K aan de doelstelling besteed en maakte de stichting ongeveer 8K aan kosten.

www.victoryforequity.org

vlijmscherp observator van de drijfveren van vermogenden. Bezit en vermogen als bestaansrecht of enige vorm van zingeving? Geld drogeert snel ons empathisch vermogen volgens haar.

'Veel rijken identificeren zich heel erg met hun vermogen, hun achtergrond of hun positie in de maatschappij en zien zichzelf als 'the chosen ones'. Het is echt schokkend hoe diepgeworteld dat zit. De meeste rijke mensen zijn alleen maar bezig met het behoud en onderhoud van hun eigen leven. Bijvoorbeeld het intact houden van een landgoed, waarmee ze zich kunnen identificeren. En de angst om die identificatie los te laten en het grotere deel van het vermogen weg te schenken, is enorm groot. Ik zie dat geld ook een soort drug is voor mensen om

niet heel diep naar binnen te hoeven gaan. Het leven en de dood te aanschouwen. Het is vooral naar feestjes gaan, leve de lol en in je eigen veilige kringetje ronddraaien. Zo hoeft je natuurlijk niet om je heen te kijken. Je te verdiepen in oorzaak en gevolg van ongelijkheid.'

Gedwongen om naar binnen te kijken

'Doordat ik mijn vader en broer op jonge leeftijd verloor en geen gemakkelijke jeugd heb gehad, werd ik - behorend tot de bevoorrechte, vermogende families - wél gedwongen naar binnen te kijken en heb ik geprobeerd de narigheid om te zetten in kracht en strijdvaardigheid om me volledig in te zetten voor de stichting. Was me dit allemaal niet overkomen, dan was ik

misschien wel heel oppervlakkig geworden en had ik een loopbaan gekozen die niet dienend maar meer zelfgericht was geweest.' Dusée pauzeert bij die gedachtenexercitie en herneemt: 'Hoewel. Nee, dat lijkt me niet. Wat mijn moeder heel goed heeft gedaan, is mij vrijlaten in mijn keuzes. Daardoor heb ik zelf kunnen uitvinden en bepalen wie ik werkelijk was. Misschien was die vrijheid van mijn moeder wel desinteresse, wie zal het zeggen. Niet gezien worden is voor een kind vreselijk, maar het heeft ook een mooi gevolg gehad.'

Verwend meisje op landgoed

Caroline was zich als kind al hyperbewust van haar bijzondere status in de kleine gemeenschap van Vierhouten. In die Veluwe enclave was zij immers voor het dorp en de schoolkinderen dat 'verwende meisje op een landgoed'. 'Maar ik voelde me er helemaal niet thuis en ik herkende mezelf er niet in. Daar heb ik veel verdriet van gehad. Pas toen ik ouder werd en ging studeren in Amsterdam werd ik anoniemer en niet meer gelabeld. De laatste jaren ben ik gaan beseffen en heb ik de keus gemaakt, dat als ik later alles zou erven, ik er een huisje van zou kopen in Amsterdam en de rest in de stichting zou onderbrengen.'

Brugfunctie

Dusée is zich ervan bewust geworden dat zij voortdurend op reis is en op veel kruispunten staat. Het gevoel van 'displacement' uit haar jeugd neemt ze mee op haar tocht door het leven.

'Ik sta op een kruispunt van heel veel wegen en dat maakt het interessant en tegelijkertijd heel lastig. Ik sta tussen wetenschap en de lokale bevolking, tussen het spirituele en rationele, ik sta tussen rijk door mijn eigen

© Edwin Venema

achtergrond en heel arm via mijn werk. En ik realiseerde me eigenlijk recent pas dat dat heel mooi is, dat ik die brugfunctie mag hebben in het leven. Tegelijkertijd ben ik er met vlagen verdrietig over. Ieder mens heeft soms de behoefte om gewoon te zijn, zonder dat andere mensen je in een hokje willen plaatsen. En als ik mezelf dan toch ergens zou moeten plaatsen, dan zie ik dat de meeste van mijn vrienden uit journalistieke hoek komen en strijden voor rechtvaardigheid. Dus als ik me ergens mee identificeer, is dat die groep. Pertinent niet met mijn afkomst.'

Praktische kanten

De weg van het idee van een stichting naar de daadwerkelijke uitvoering is door niemand te onderschatten. De juiste mensen om je heen zijn volgens Caroline onmisbaar. 'Ik ben in het begin advies gaan zoeken bij Profonte, een filantropie-adviesbureau.

‘Empowerment vrouwen is oud concept’

Caroline Dusée: ‘Ik ben geïnteresseerd geraakt in gender door het feit dat de wereld voor ongeveer de helft uit mannen en de helft uit vrouwen bestaat. Dus als er ergens een lek zit, dan moet je bij de bron zijn om dat lek te repareren. Hoewel vrouwen empowerment ooit heel mooi en nodig was, vind ik dat nu ook een oud concept. Als je vrouwen gaat empoweren, zie je vaak dat mannen zich tegen de vrouwen keren en dan separeer je weer iets en versterk je juist tegenstellingen. In Tanzania werd me verteld dat ik de meisjes apart moest interviewen, omdat ze zich bedreigd voelden door jongens. Ik dacht ‘dat ga ik dus mooi niet doen’. En dat was prachtig. Ik zorgde ervoor dat het aantal vrouwen iets groter was dan het aantal mannen, zodat ze zich veiliger voelden. En ik kreeg alleen maar lovende reacties over het feit dat ze voor het eerst met elkaar in gesprek waren. Zelf wilden ze dat initiatief voortzetten en daar is mijn toenmalige project uit voortgekomen. Daar komt dus gender reconciliation vandaan.’

‘We maken programma’s in samenwerking met universiteiten en nu met name gericht op de townships in Afrika, maar dat wordt wereldwijd uitgerold. De programma’s duren een aantal dagen en daarbij brengen wij man en vrouw samen en met elkaar in gesprek. De methode die in die paar dagen gebruikt wordt die is gebaseerd op de *Truth and Reconciliation Commission in post-apartheid Zuid-Afrika*. Het is het delen met elkaar in een hele veilige, intieme setting waarbij man en vrouw hun verhaal kunnen doen. Daarbij gaat het niet alleen om helen tussen man en vrouw met betrekking tot bijvoorbeeld seksueel geweld of ander geweld, maar ook om het helen tussen man en man en tussen vrouw en vrouw.’

‘Ik ben het meest gefascineerd door *truth telling*. Dat mensen heel eerlijk hun pijn en verdriet kunnen uitspreken. En de bedoeling is dat ze daarna niet gaan zwemmen. Er is een community die met de dag groter wordt, waar mensen facilitators kunnen opzoeken en opvang kunnen krijgen. Er is dus een sneeuwbal effect, waardoor het aantal aanvragen steeds groter wordt en er steeds meer nieuwe projecten worden gerealiseerd.’

‘Het is het zwaarste dat ik ooit gedaan heb. Wat je daar meemaakt gaat door merg en been. Het is ook het meest eerlijke dat ik ook gedaan heb. En daar ben ik heel erg dankbaar voor.’

Monique van 't Hek - nu directeur van Plan Nederland - was destijds mijn adviseur. Zij heeft me geholpen met mijn eerste contacten in Ecuador en toen is de hele boel gaan stromen. Ik heb met behulp van haar een klein bestuur opgezet, dat overigens nog steeds maar driekoppig is. Destijds besloot ik

al de kosten heel laag te houden en kleinschalig de eerste mensen aan te trekken. Dat bleek achteraf een toevalstreffer, want ik heb nog steeds dezelfde penningmeester en die man is heel erg goed in wat hij doet. Ik heb ook snel geleerd dat je je heel erg goed moet verdiepen in je eigen budget, omdat je

anders echt verliest en onderuit gaat. Zorg dus dat je al deze praktische kanten van het werken aan en voor een stichting goed afdicht.’

Ouderwets meten loslaten

Een anbi opzetten in Nederland is één, maar voeten aan de grond in het veld in Afrika is nog iets heel anders. ‘Het was veel moeilijker lokaal een goed team neer te zetten, iets dat cruciaal is om je project te laten slagen. Ik geloof dat je echt ofwel zelf ofwel met hulp van anderen lokaal goed aanwezig moet zijn. In het geval van mijn stichting doe ik dat zelf. Je moet een paar pionnen hebben waarmee je hele korte lijnen hebt. Ik geloof ook niet dat het anders werkt. En om te zien of het daadwerkelijk werkt en of onze interventies effect hebben, heb ik zelf een evaluatiesysteem opgezet. Echt ‘meten’ kun je de resultaten vaak niet. Daar word ik nog weleens boos over, want mensen willen nog steeds dingen meetbaar zien die je eigenlijk niet op de ouderwetse manier kunt meten. Ik heb ooit een mooie opmerking gehoord van een oude Engelse heer die me heel erg is bijgebleven: ‘Wat is impact, wat is resultaat? Eigenlijk is het dat alleen als er op het niveau van menselijk bewustzijn iets verandert, als het mensen gelukkiger heeft gemaakt en als het zorgt voor menselijke

waarden.’ Toen ik dat hoorde dacht ik: ja, dát is waar het om gaat. Alles is altijd een proces en er zijn geen vaste resultaten. Helemaal niet in het werk dat ik nu doe rondom verzoening. Als iets níet op de ouderwetse manier meetbaar is, is dat het wel. Het zou mooi zijn als we die ouderwetse meetbaarheid zouden kunnen loslaten en kijken naar de drie kernzaken die mijn Engelse voorbeeld aangaf: bewustzijn, geluk en menselijke waarden. Als je op die gebieden positieve verandering veroorzaakt, is er impact.’

Geld betekenis geven

Voor een vrouw die al op jonge leeftijd persoonlijk veel verloor, is angst voor verlies van geld even fascinerend als verbazingwekkend. Geld staat immers voor macht. Een macht die zelden gebaseerd is op evenwaardige verhoudingen en doorgaans leidt tot sociale ongelijkheid. Daartegen strijdt Caroline Dusée, in de geest van haar broer Victor, met haar stichting. Ondanks haar afkomst. Dusée kent intussen maar al te goed het onvermogen van vermogen en dat is een intrigerende boodschap voor wie zijn bestaan betekenis geeft door geld, maar geld zelf geen betekenis kan geven. Caroline Dusée: geboren als rebel. ‘With a cause’. Dat is zeker.

'Wij wensen de nieuwe winnaar van de DDB100 eenzelfde ervaring als die ons te beurt is gevallen en wensen u inspiratie bij het lezen en browsen in deze weer indrukwekkende staalkaart van wat gedreven en ondernemende burgers tot stand brengen in dit land.'

Joop & Janine van den Ende (winnaars van de DDB100 2016-2017)

'De informatie in dit imposante jaarwerk is onafhankelijk, humoristisch en inspirerend tegelijk: verplichte kost voor elke major donor en filantroop (in spé).'

Caroline Dusée (major donor, oprichter en bestuurder van Victory for Equality)

'Het 'goed doen' met eigen tijd, geld en ideeën door al die mensen die zich dat kunnen permitteren en het 'samenwerken' daarbij, wordt steeds belangrijker voor een goed functionerende samenleving. De Dikke Blauwe wijst u daarbij de weg.'

Mickey Huibregtsen (oud-McKinsey-topman en oprichter van De Publieke Zaak en MaatschapWij.nu)

U hebt het alweer vierde opeenvolgende, journalistieke jaarboek over maatschappelijke vrijgevigheid in Nederland in handen. **De Dikke Blauwe4** is een informatie-, opinie- en naslagboek voor iedereen die een bijdrage wil leveren aan een betere wereld door schenkingen, nalatenschappen, leningen of investeringen. DDB4 is zowel gericht op private grootgevers (en hun adviseurs) als op individuele bestuurders van filantropische organisaties: vermogensfondsen en goede doelen. Maar ook bestuurders van fondsenwervende instellingen in cultuur, zorg, wetenschap en sport, kerken en ook

social entrepreneurs die zich oriënteren op maatschappelijke financiering, vinden in dit boek weer een schat aan informatie en inspiratie. De onafhankelijke aanpak onder leiding van de ervaren journalisten Edwin Venema en Charles Groenhuijsen staat garant voor een pittige en soms ook humoristisch relativerende duiding en helpt u snel uw weg te vinden in het doolhof dat 'Het Land van Goed Doen' onmiskenbaar is. Daarmee vervult **De Dikke Blauwe** een belangrijke rol als betrouwbare gids in een dynamische markt waarin jaarlijks minimaal zes miljard euro geefgeld omgaat.

De Dikke Blauwe4 is een uitgave van social enterprise Lenthe (www.lenthe.nl), specialist in uitgaven en evenementen op het gebied van filantropie, in samenwerking met Walburg Pers. Dit boek is mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van Lenthe Foundation.

Online 365/24/7 filantropienieuws en -opinie op www.dedikkeblauwe.nl en in het kosteloze DDB Journaal (wekelijks) en/of DDB Daily (dagelijks).

WalburgPers

LENTHE
Immer bloeyende

9 789462 492431 >